

Empatia jest uznawana za podstawę relacji międzyludzkich i jest często wiązana z reagowaniem na cudzy ból, a w konsekwencji z okazywaniem innym współczucia i zachowaniami pomocowymi. W koncepcjach z obszaru psychologii rozwojowej i rodziny empatia rodziców i jej okazywanie dzieciom to kluczowy komponent procesu wychowania, istotny dla ich rozwoju. Najnowsze badania wskazują, że czynniki genetyczne związane z oksytocyną i wazopresyną są ważne dla empatii, a zmiany poziomu tych hormonów są uznawane za predyktory wrażliwości rodzicielskiej. Powstaje pytanie: **Czy dyspozycyjna empatia partnerów w parze sprzyja wyższej responsywności na płacz dziecka dzięki temu, że wiąże się z wyższym poziomem oksytocyny i wazopresyny?**

Aby odpowiedzieć na powyższe pytanie zanalizowane zostaną reakcje na płacz dziecka bardziej lub mniej empatycznych osób dorosłych, co stanowi nowy obszar poszukiwań badaczy empatii. Proponowany model teoretyczny nazwałam HEART (HORMONALLY mediated EMPATHY role for AFFILIATIVE RESPONSE towards infants TEARS), i zaakcentowałam w nim mediacyjną rolę poziomów hormonów oraz ich zmian dla powiązań pomiędzy empatią a responsywnością wobec płaczu niemowlęcia. Projekt badawczy ma charakter interdyscyplinarny. Łączy psychologiczne i fizjologiczne czynniki kształtujące responsywność na sygnały płynące od dziecka, akcentując różnice indywidualne w funkcjonowaniu par w kontekście ról rodzicielskich. Uczestnikami badań będą kobiety i mężczyźni pozostający w związkach romantycznych: pary bezdzietne (110) oraz oczekujące narodzin pierwszego dziecka (110). Wszystkie osoby badane wezmą udział w procedurze eksperymentalnej z zastosowaniem symulatora niemowlęcia LISSA, lalki przypominającej niemowlę płaczące zgodnie z wybranym programem w trakcie interakcji z opiekunem. Podczas tej szczegółowo zaplanowanej procedury badawczej cztery próbki śliny zostaną pobrane od każdego z partnerów w parze celem zmierzenia bazalnego poziomu oraz zmian oksytocyny i wazopresyny, jak również w celu analizy wybranych polimorfizmów genów OXTR, CD38 i AVPR1a. Wrażliwość podczas sesji eksperymentalnych (kontakt z LISSA: 1. indywidualny; 2. w parach) będzie oceniana za pomocą Skali Wrażliwości Ainsworth (skala obserwacyjna). Dodatkowo, w celu pomiaru innych zmiennych psychologicznych badani wypełnią starannie wyselekcjonowane miary kwestionariuszowe.

A zatem, w projekcie badawczym poszukuje się odpowiedzi na pytania dotyczące kluczowych kwestii dla jakości funkcjonowania rodziny i rozwoju dziecka. Zgłębiając problematykę korzeni empatii oraz responsywności na reakcje dziecka projekt poszerza wiedzę na temat tworzenia się więzi dorosły-dziecko. A w dobie dążenia człowieka do niezależności kosztem izolacji społecznej, rosnącej częstości rozwodów czy występowania patologii w rodzinie wieloaspektowa analiza znaczenia empatii- spoiwa społecznego, dla responsywności w odpowiedzi na potrzeby dziecka jest niezbędna.